

ДОКТРИНА У СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ

ЗА ВІДСУТНОСТІ ДОКТРИНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ, СУД НЕ МОЖЕ ПОКЛАСТИСЯ НА ЯКИЙСЬ ОДИН ДОКТРИНАЛЬНИЙ ПІДХІД, НАТОМІСТЬ ДОТРИМУВАТИМЕТЬСЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ, ЯКА ОДЕРЖАЛА НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ*

<...>

4. Встановлені судами обставини

4.1. У зв'язку зі значною кредиторською заборгованістю Боржника прийнято рішення про проведення досудової санації, якою передбачено продаж частини нерухомого майна підприємства.

12.11.2009 план санації Боржника затверджений тимчасово виконуючим обов'язки Міністра оборони України і погоджений з департаментом економічної та господарської діяльності Міністерства оборони України й кредиторами: ОДПІ у м. Умань, ПФУ в м. Умань, ПП “Комунальник”, УКП “УТКЕ”, ПП Борейко, ТОВ УЦО, КЕЧ, ВАТ “Черкасиобленерго”.

У плані досудової санації відображено відомості про фінансово-господарський стан Боржника, а саме:

– за період з 01.01.2008 по 01.09.2009 загальна кредиторська заборгованість Боржника становила 4 533,0 тис. грн, з якої: 317,0 тис. грн – із заробітної плати, 247,0 тис. грн – зі сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України, 2 892,3 тис. грн – до державного та місцевого бюджетів;

– підприємство Боржника стабільно збиткове та перебуває на межі банкрутства;

– складено перелік майна, яке не використовується у виробничій діяльності та пропонується до реалізації для погашення кредиторської заборгованості, згідно з порядком відчуження об'єктів державної власності, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 803;

– відповідно до пункту 3.9 плану досудової санації термін дії досудової санації становитиме 12 місяців з дня його затвердження, тобто до 12.11.2010.

4.2. 28.05.2010 на відкритих торгах, які були проведені Товарною біржею “Універсальна”, продано майно Боржника, а саме виробничу будівлю (адміністративно-побутову будівлю) та ганок, літера В6, ІХ, площею 1 803,60 кв. м, що розташоване за адресою: АДРЕСА_1.

* Витяг із постанови Верховного Суду у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду від 11 лютого 2020 р. № 10/5026/995/2012 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/88017551>> (дата звернення: 10.01.2022).

Згідно з протоколом проведення аукціону від 28.05.2010 переможцем цих торгів став ОСОБА_1, оскільки він запропонував найвищу ціну – 277 132 грн 55 коп. за лотом № 14/а. Вартість майна під час його продажу визначалася за звітом про незалежну оцінку, який виконано станом на 01.02.2010, продаж відбувався за участі представника Боржника – ОСОБА_4 за довіреністю від 05.05.2010. Претензій та зауважень щодо проведення аукціону учасники не мали, про що свідчать їх підписи: ліцитатора ОСОБА_5, покупця ОСОБА_1, представника продавця ОСОБА_6.

4.3. Ліквідатор Боржника – арбітражний керуючий під час виконання своїх повноважень встановив, що в результаті досудової санації Боржника шляхом продажу на аукціоні відчужено 21 об'єкт нерухомого майна, проте були реалізовані об'єкти нерухомості були відчужені об'єкти, які не зазначалися у плані досудової санації, у тому числі Об'єкт, придбаний ОСОБА_1. Це стало підставою для звернення ліквідатора до суду із заявою про визнання продажу майна незаконним.

4.4. З матеріалів справи не вбачається, а відповідачами не доведена наявність погодження Фонду державного майна України на внесення до проекту санації Об'єкта, проданого на Аукціоні, та надання дозволу на його відчуження.

<...>

9. Розгляд справи судовою палатою

9.1. 30.09.2019 Суд ухвалив прийняти справу № 10/5026/995/2012 за касаційною скаргою ОСОБА_1 до розгляду судовою палатою для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду.

9.2. 24.10.2019 Суд ухвалив звернутися до фахівців Науково-консультативної ради при Верховному Суді для підготовки наукового висновку у цій справі з метою формування Верховним Судом єдиної судової практики.

9.3. Фахівцям Науково-консультативної ради при Верховному Суді поставлені такі запитання:

1. Чи мають спільний об'єкт (сферу) правового регулювання положення пункту 2 частини першої статті 263 ЦК України щодо відстрочення виконання зобов'язання (мораторій) та частини третьої статті 19 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" щодо мораторію на задоволення вимог кредиторів?

2. Чи підлягають застосуванню положення пункту 2 частини першої статті 263 ЦК України у спорах про визнання недійсними аукціонів, правочинів (договорів) з відчуження майна боржника, що розглядаються у межах справи про банкрутство?

ЗА ВІДСУТНОСТІ ДОКТРИНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ, СУД НЕ МОЖЕ ПОКЛАСТИСЯ НА ЯКИЙСЬ ОДИН...

3. З якого моменту розпочинається перебіг позовної давності у справах про визнання недійсними аукціонів, правочинів (договорів) з відчуження майна боржника за заявою арбітражного керуючого, враховуючи положення частини першої статті 261 ЦК України та спеціальний (особливий) порядок призначення судом арбітражного керуючого у справах про банкрутство відповідно до Закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, а також судову практику Верховного Суду щодо застосування правила перебігу позовної давності до вимог про визнання правочину недійсним?

9.4. У наукових висновках, що надійшли у справі, надано різні, часом протилежні відповіді на кожне і поставлених запитань. Відзначаючи відсутність доктринальної єдності у вирішенні цих складних питань права, Суд не вважає за можливе покластися у цих питаннях на якийсь один доктринальний підхід, натомість у своїх висновках дотримуватиметься судової практики, яка одержала наукове осмислення.

<...>